

Regionaal Stimuleringsprogramma voor de Kop van Noord-Holland

De Koppeling

Uitvoeringsprogramma 2003-2004 Kop en Munt

februari 2003

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	3
2. Organisatie en werkwijze	4
3. Belangrijkste resultaten uitvoeringsprogramma 2000 t/m 2002	5
4. Sociaal-economische ontwikkeling in 2002	8
5. Vooruitblik uitvoeringsprogramma 2003 – 2004	12
6. Kop & Munt na 2004 en verder.....	15

VOORWOORD

Na een aantal jaren van hoogconjunctuur is sprake van een heuse kentering van het economisch tij. Het ondernemers vertrouwen daalt, investeringen nemen af en de werkgelegenheidsgroei van de afgelopen jaren lijkt om te slaan in een daling. Tegelijkertijd moet de regio zich bezinnen op haar positie in toekomst. Dit in relatie tot Westfriesland en Noord-Kennemerland, maar ook in relatie tot het Noorden van het land. Deze veranderende economische omstandigheden en perspectieven plaatsen het programma Kop & Munt anno 2003 wederom in het brandpunt van de belangstelling.

Het regionaal economisch stimuleringsprogramma Kop & Munt is sinds het jaar 2000 in uitvoering. Aanleiding voor Kop & Munt vormde destijds de kwetsbare positie van de Kop van Noord-Holland in termen van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Krimp van de werkgelegenheid bij belangrijke werkgevers als de Koninklijke Marine kan onvoldoende worden opgevangen. Een dreiging die helaas weer actueel is.

Doel van het programma is het door herstructurering van de economische functies versterken van de economische vitaliteit van de Kop van Noord-Holland. Hiermee kan de basis worden gelegd voor een sterke stad Den Helder in balans met een vitaal platteland in de Kop van Noord-Holland.

Het programma bestaat uit een samenhangend pakket aan maatregelen waarbij fors wordt geïnvesteerd in de stad Den Helder en een duurzame en evenwichtige ontwikkeling van het platteland. Veel projecten zijn integraal van aard en voegen naast economische waarde veel toe als het gaat om de ontwikkeling van de natuur, milieu en duurzame energie.

De projecten en activiteiten zijn geordend naar een zestal elkaar versterkende maatregelen:

- Compensatie Rijk
- Kwaliteit bedrijfsomgeving
- Kwaliteitsimpuls toerisme
- Arbeidsmarkt en Scholing
- Innovatie en Ondernemerschap
- Ondernemende stedelijke vernieuwing Den Helder

Het programma wordt uitgevoerd op basis van tweejaarlijkse uitvoeringsprogramma's. In het voorliggende uitvoeringsprogramma 2003 – 2004 wordt een korte schets gegeven van de resultaten in 2002, het economisch kader en de voorgenomen accenten in de activiteiten voor de jaren 2003 en 2004. Daarbij doen een aantal nieuwe begrippen hun intrede. De Kop van Noord-Holland als voortuin van Noord-Holland, Den Helder als koppeling naar het continentaal plat zijn noties die in deze discussies een rol spelen en die de richting voor de langere termijn zullen bepalen.

Dit uitvoeringsprogramma richt zich op de jaren 2003-2004. De economische ontwikkeling maakt dat zorgvuldig moet worden omgegaan met de kansen in het gebied om de dreigende economische omslag het hoofd te kunnen bieden. Voortzetting van de eensgezinde samenwerking tussen bedrijfsleven, gemeenten, provincie en ministeries in de stuurgroep is meer dan ooit noodzakelijk.

ORGANISATIE EN WERKWIJZE

Organisatie

Het bestuurlijke samenwerkingsverband ten behoeve van de uitvoering wordt gevormd door de Stuurgroep Kop & Munt. In deze stuurgroep hebben zitting:

- Vertegenwoordigers van de negen gemeenten in de Kop van Noord-Holland
- De provincie Noord-Holland
- De Kamer van Koophandel Noordwest Holland
- Vertegenwoordigers van de ministeries Economische Zaken, Defensie en Verkeer & Waterstaat

De uitvoering van het programma wordt gedaan door het projectbureau Kop & Munt dat gehuisvest is in het Helden Ondernemerscentrum. Voorstellen tot projecten kunnen via het projectbureau worden ingediend. In voorkomende gevallen neemt het projectmanagement het initiatief tot stimulering, formulering en uitvoering van projecten. Op het gebied van de positionering van de regio en regio-specifieke marketing wordt nauw samengewerkt met de Bedrijfsregio Kop van Noord-Holland. De samenwerking met de Bedrijfsregio is daarnaast van belang voor de relatie met het bestaande bedrijfsleven en organisaties.

Werkwijze

Door het ontbreken van een overall budget is voor uitvoering gekozen voor de volgende opzet:

1. Grotere (majeure) projecten worden gerealiseerd via de markt. Daar waar sprake is van een onrendabele top, wordt getracht deze af te dekken met individuele projectsubsidies (Europa, Rijk, Provincie, Gemeenten, fondsen). Deze projecten doorlopen een apart bestuurlijk besluitvormingstraject als het gaat om het verkrijgen van subsidies. Besluitvorming geschiedt van geval tot geval. Een voorbeeld hiervan is het Kenniscentrum Windturbine Materialen en Constructies Centrum.
2. Specifieke programma onderdelen worden uitgewerkt en in aanmerking gebracht voor Europese programma's als Leader+ (plattelandontwikkeling), Interreg (internationale samenwerking), scholing en arbeidsmarkt (ESF en Equal). Het realiseren van de vereiste cofinanciering is onderdeel van de voorbereiding.
3. Op basis van de tweejaarlijkse uitvoeringsprogramma's worden activiteiten met een regionale uitstraling gerealiseerd middels bijdragen uit het fonds Kop & Munt. Waar mogelijk worden hierbij medefinanciers gezocht. Uit dit fonds worden ook de kosten van het projectbureau en het facilitaire budget gefinancierd. Voorliggend is het uitvoeringsprogramma 2003-2004.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN UITVOERINGSPROGRAMMA 2000 T/M 2002

Inzet

De maatregelen van Kop & Munt en de daaruit volgende activiteiten en projecten zijn gericht op realisering van een verbeterde sociaal-economische structuur die wordt gekenmerkt door een betere samenhang en balans tussen stad en platteland.

Het regionaal economisch stimuleringsprogramma Kop & Munt is onderverdeeld in een zestal elkaar versterkende maatregelen:

1. Compensatie Rijk
2. Kwaliteit bedrijfsomgeving
3. Kwaliteitsimpuls toerisme
4. Scholing en arbeidsmarkt
5. Innovatie en ondernemerschap
6. Ondernemende stedelijke vernieuwing

Als meetbare indicatoren voor het succes van het programma in de periode 2000 tot en met 2006 van het regionaal-economisch stimuleringsbeleid zijn bij de start de volgende doelen geformuleerd: 5.000 nieuwe arbeidsplaatsen;

- 30% reductie van de (langdurige) werkloosheid;
- betere bereikbaarheid;
- realisatie van 40 ha (duurzaam) bedrijventerrein;
- versterking MKB;
- verbetering van de milieukwaliteit en een groter aandeel duurzame energie.

Binnen het kader van het regionaal-economisch stimuleringsbeleid wordt een separate beleidslijn uitgevoerd in het kader van het Europese initiatief Leader + dat zich met name richt op de versterking van het platteland. Leader+ loopt tot en met het jaar 2006. Leader + wordt uitgevoerd in zes van de negen gemeenten in de Kop van Noord-Holland.

Naast Leader+ wordt waar mogelijk aangesloten en gebruik gemaakt van Europese-, Rijks- en provinciale middelen.

Enkele markante projecten per maatregel in 2002

Maatregel 1; compensatie Rijk

- Opening jeugdgevangenis Doggershoek te Den Helder
- Concentratie kustwacht in Den Helder

Maatregel 2; kwaliteit bedrijfsomgeving

- Vestiging NAM te Kooypunt, Den Helder
- Den Helder Offshore Service and Logistics Centre
- Realisatie internationaal Agri-business Centre
- Activiteiten Kop @ Mail

Maatregel 3; kwaliteitsimpuls toerisme

- Slot Schagen gerealiseerd
- Duinzoom-project centrumontwikkeling Groote Keeten gehonoreerd door verwerving Europese POP-gelden
- Ontwikkeling Website Regio VVV Kop van Noord-Holland
- Noord-Holland Maritiem/Blauwe Netwerk; planontwikkeling recreatiehaven Lagendijk Schagen, opening Luwe Stek te Harenkarspel

Maatregel 4; scholing en arbeidsmarkt

- Start Equal

Maatregel 5; innovatie & ondernemerschap

- Instelling STAP (startersfonds)
- Project pro-actieve dienstverlening

Maatregel 6; ondernemende stedelijke vernieuwing

- Start UNA/ISV-productiehal Stadshart Den Helder
- Oude Rijkswerf Willemsoord; oplevering Zuidwest hoek

Resultaten 2000 t/m 2002

Arbeidsplaatsen

De eerste jaren is de werkgelegenheid in de Kop van Noord-Holland aanmerkelijk gestegen. Bijna 2500 arbeidsplaatsen zijn er in de jaren 2000-2001 bijgekomen. Er zijn 1050 banen bij het bedrijfsleven in 2002 bijgekomen. Echter, de groei van de werkgelegenheid in het bedrijfsleven, is afgenomen. In de industrie en de bouwnijverheid is zelfs sprake van een daling van de werkgelegenheid.

Reductie van de (langdurige) werkloosheid

De daling van het aantal niet-werkende werkzoekenden heeft zich in de jaren 2000-2001 flink doorgezet. Een reductie van 30% is daarmee gerealiseerd. Nieuwe cijfers per 1 juli 2002 geven aan dat er in de Kop van Noord-Holland 3083 niet-werkende werkzoekenden zijn. Opnieuw een daling van 600 in vergelijking met 1-1-2002.

Deze laatste cijfers zijn echter niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden, bovendien laten de economische indicatoren een kentering zien. De prognose voor Noord-Holland Noord van het CWI-Noordwest laat een stijging zien van de werkloosheid van ruim 10 procent.

Betere bereikbaarheid

De financiering van de N9 is veilig gesteld door regio, provincie en Rijk. De werkzaamheden zijn van start gegaan voor de omleiding en de ongelijkvloerse kruisingen bij Schoorlham en de Stolpen. De situatie in het openbaar vervoer blijft zorgwekkend en lijkt te verslechteren. Naast het streekvervoer gaat het daarbij ook om het spoor, waaronder de voor het gebied belangrijke verbinding Den Helder – Amsterdam – Nijmegen, die met een teruglopende betrouwbaarheid te maken heeft.

Bedrijventerreinen

In 1999 werd op basis van een prognose van de provincie Noord-Holland een behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen voor 2005 voorzien van 40 ha. in de Kop van Noord-Holland. Inmiddels is door verschillende initiatieven het aanbod van bedrijventerreinen (beschikbaar, in voorbereiding en ijzeren voorraad) gestegen tot 131 ha; een netto toename van 50 ha.

Belangrijke ontwikkelingen op dit gebied zijn verder:

- Het initiatief m.b.t. de uitbreiding van havengebonden bedrijventerrein Kooypunt Zuid-Oost in relatie tot de herstructurering en invulling van de terreinen op Westoever en Kooypunt-Zuid in Den Helder.
- De ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein ten zuiden van Witte Paal te Schagen door de gemeente Niedorp
- Het recente initiatief tot herstructurering van bedrijventerrein Lagedijk te Schagen

Naast beschikbaarheid van bedrijventerreinen is de uitgifte van bedrijventerrein van belang. Sinds 2000 is 40 ha aan bedrijventerrein uitgegeven met name in Den Helder en op de lokale bedrijventerreinen Molenveld, 't Zand en Kruiswijk. Dit is meer dan de eerder geschatte behoefte voor 2005 en illustreert de gevoelde noodzaak tot een vermeerdering van de beschikbare mogelijkheden.

Versterking MKB

De versterking van het MKB geschiedt via verschillende invalshoeken en projecten:

- Via het project the Networked City zijn ruim 250 bedrijven ondersteund op ICT-gebied. Het programma 'Haal meer uit je Kop' worden de resultaten uitgerold over de regio. Dit in samenwerking met de Ondernemersfederatie Kop van Noord-Holland
- ICT infrastructuur
- ATO-Maritiem
- Innovatiefonds
- Ondersteuning startende ondernemers en ZZP-ers via het provinciale project Equal

Milieukwaliteit en duurzame energie

- Renewable Energy Valley (i.s.m. Leader+)
- WMC (i.s.m. Leader+)
- Natuurontwikkeling (ha), compensatie 5 ha Wieringermeer, ontwikkeling Duinzoom 40 ha
- Mega testveld/Mwa windenergie
- Duurzame energie uit asfalt bedrijventerrein Kolksluis (i.s.m. Leader+)

SOCIAAL-ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN IN 2002

Voor de beschrijving van de sociaal-economische situatie van de Kop van Noord-Holland zijn een aantal ontwikkelingen van belang:

- De conjuncturele omslag in Nederland
- Bezuinigingen Koninklijke Marine
- De ontwikkelingen rond de PKB Waddenzee
- De conclusies van de benchmark van Kop naar Koppeling
- De discussie rond het Ruimtelijk Ontwikkelingsbeeld
- Regionaal Actieprogramma OFK
- Regionaal Economisch Beleid

ERBO- enquête

Jaarlijks wordt door de Kamer van Koophandel via de ERBO enquête een indruk gegeven van de economische situatie in de regio's. De ERBO geeft een beeld van de (regionale) economie op basis van de indicatoren omzet, export, investeringen, resultaten en rendement en werkgelegenheid. De ERBO reflecteert met enige vertraging de conjuncturele omslag in land en regio.

Uit ERBO 2002 komen de volgende elementen naar voren:

- **Ontwikkeling omzet**

Met enige vertraging daalt de omzet in 2002 ook in de Kop van Noord-Holland. In 2002 is gemiddelde daling van de reële omzet met 1,5%, uitschieter is de landbouwsector met 4,4%. De Kop scoort lager dan gemiddeld in vergelijking met het gemiddelde Noordwest-Holland en de rest van Nederland.

- **Export**

Slechts 9% van de bedrijven in Noordwest-Holland exporteert. In Nederland is dit gemiddeld 13%. De export in Noordwest-Holland laat in 2002 een lichte stijging zien van 1,4%. De ingezette daling in 2001 is hiermee gecorrigeerd.

De export vanuit de Kop van Noord-Holland laat echter een reële daling zien van 4,8%. Uitzondering hierbij was de sector groothandel die nog een groei kende van 4,5%. Dit corrigeert de ontwikkelingen in de andere sectoren echter niet.

- **Resultaat en rendement**

Het percentage winstgevendende bedrijven daalde in 2001 met 1% tot 88,9%. De daling van het aantal ondernemers met een positieve beoordeling van het rendement heeft zich voortgezet. In Noordwest-Holland bedraagt dit percentage 73%. De Kop volgt dit beeld, dat iets gunstiger is dan het landelijk beeld. Overigens is er sprake van een behoorlijke spreiding over de bedrijfstakken; de landbouw scoort met 55% beduidend lager en de bouwnijverheid met 86% beduidend hoger.

- **Investeringen**

Het aantal investerende bedrijven daalt verder van 70,6 naar 66 %. Noordwest-Holland gedraagt zich min of meer parallel. De sterkste daling vindt plaats in de dienstensector. Het minst wordt geïnvesteerd in de dienstensector, de bouw kent het hoogste aantal investerende bedrijven.

- **Werkgelegenheid**

In 2002 is de werkgelegenheid bij de ERBO-bedrijven in Noordwest-Holland met 0,9% gestegen. Dat is een aanzienlijke daling van de groei. Deze bedroeg in 2001 nog 3,1%. De groei van de werkgelegenheid in Kop was gelijk aan het gemiddelde van 0,9%

- **Index ondernemersvertrouwen**

De index geeft uitdrukking aan de verwachting voor het komende jaar. Sinds een piek in 2000 daalt de index wederom. De daling van het vertrouwen was het grootst in de Kop van Noord-Holland te weten van 44,3% naar 18,3%. De daling wordt veroorzaakt door negatieve verwachtingen t.a.v. de werkgelegenheid en de omzet.

Bezuinigingen Koninklijke Marine

De Koninklijke Marine is en blijft de belangrijkste werkgever in het gebied. Ook het belang van de Koninklijke Marine als kennisinstelling en dus als drager voor economische ontwikkeling is van groot belang voor de ontwikkeling van Den Helder in de toekomst.

Kop & Munt is ooit opgezet om de gevolgen van de krimp bij Defensie mede te corrigeren. Compensatie rijksoverheid is 'één van de maatregelen. Vestiging van de jeugdgevangenis, komst van de kustwacht, verplaatsing MEOB zijn het resultaat om ook de werkgelegenheid bij de overheid op peil te houden. In de laatste rijksbegroting zijn echter wederom bezuinigingen bij defensie aangekondigd. Bestaande toezeggingen als een extra bataljon Mariniers zijn bevroren, opnieuw dreigt inkrimping van het personeel. Deze ontwikkeling vraagt om een nieuwe gezamenlijke strategie richting rijksoverheid (met name Defensie en EZ) om de concentratie van taken in Den Helder te blijven bevorderen en de maritieme functie van Den Helder te verstevigen (offshore, scheepvaart, luchthaven). Anders wordt wat met de ene hand wordt opgebouwd door de andere hand afgebroken.

De PKB-Waddenzee

De procedure rond de PKB Waddenzee heeft door de politieke ontwikkelingen vertragingen opgelopen. De voorstellen in de nieuwe PKB verkleinen de mogelijkheden van de PKB 1993 verder. Meer economische activiteiten worden beperkt.

Onderzoek door ECORYS/Nei in opdracht van de stuurgroep Kop & Munt heeft uitgewezen dat de PKB 1993 al heeft geleid tot 450 niet gerealiseerde banen. De nieuwe PKN belemmert de groei en mogelijkheden nog verder. De prognose tot 2015 met de nieuwe PKB bedraagt 4200 gemiste arbeidsplaatsen. De externe werking belemmert daarnaast woning- en bedrijvenbouw, met name in Den Helder. Onttrekking van het Marsdiep aan de Waddenzee, vrij gebruik van de geulen en beperking externe werking zouden de bedreigingen in kansen veranderen. Het bedrijfsleven, overheid en Koninklijke Marine zullen actie ondernemen richting Tweede Kamer om bij de kabinetsformatie de besluitvorming over de PKB te beïnvloeden.

Van Kop naar Koppeling

De stuurgroep Kop & Munt heeft in 2002 een benchmark laten verrichten naar positie van de Kop van Noord-Holland t.o.v. andere regio's. Belangrijke conclusie van dit rapport is dat de Kop van Noord-Holland zijn imago en positie kan verbeteren door zich niet te positioneren als een perifere regio, maar juist de schakelfunctie van het gebied te benadrukken. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt naar de volgende deelgebieden, elk met zijn eigen economische dragers:

- *A7 corridor als vitale as van bedrijvigheid*: de A7 corridor kan een koppeling leggen tussen West- en Noord-Nederland, door de A7-zone uit te nutten. Het gebied speelt een belangrijke rol in de vervolgcities om de economische positie van de Kop van Noord-Holland verder te versterken.
- *Westflank en achterland: kwaliteitsimpuls toerisme*. De Westflank zorgt voor de koppeling tussen de Hollandse en de Waddenkust. De Westflank maakt onderdeel uit van de Noordzeekuststrook, die een kwaliteitsimpuls behoeft. De ruimte en de natuur zijn een belangrijke bron voor toerisme en daarmee de belangrijkste economische drager. Daarnaast beschikt dit deelgebied over een belangrijke troef in de vorm van de bollenteelt. In het achterland, waaronder Schagen en Omgeving, dienen ontwikkelingen gedoceed plaats te vinden.
- *Den Helder: gateway naar Noordzee/Continental Plat*. Den Helder legt de koppeling door als sprinkplank te fungeren naar het Continentale Plat. Nodig is een concentratie op de ontwikkeling van de maritieme functies in de breedste zin van het woord als specialisatie

en autonome bron van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Dit in samenwerking met kennisinstellingen en de Koninklijke Marine.

Actieprogramma OFK

Het actieprogramma van de OFK dient als bijdrage aan de discussie over het Ruimtelijk Ontwikkelingsbeeld, Noordwest 8, de Agenda voor de toekomst en als basis voor gesprekken met overheden.

Veel belang wordt gehecht aan de verbetering van de bereikbaarheid. Genoemd worden o.a. verbinding A7-Den Helder, verbetering N245 Alkmaar-Schagen, bereikbaarheid kust, ontwikkeling luchthaven Helder, verplaatsing aanlanding TESO.

Het toerisme blijft belangrijk. De maritieme functie Den Helder dient versterkt te worden. Meer samenwerking tussen onderwijs onderling en bedrijfsleven

Ruimtelijk Ontwikkelingsbeeld Noord-Holland Noord

In 2002 is door de provincie Noord-Holland de procedure gestart rond het nieuwe streekplan, het Ruimtelijk Ontwikkelingsbeeld NHN. De provincie presenteerde hierin een viertal ontwikkelde scenario's voor de toekomstige ontwikkelingen:

- Mondiale dynamiek
- Regionale identiteit
- Consumptieland
- Gezonde stad, gezond land

Inmiddels liggen er twee modellen ; Ruimte sparen en Ruimte geven. Na de provinciale verkiezingen op 11 maart 2003 zal het nieuwe College van Gedeputeerde Staten kiezen welk model de beste kansen voor de toekomst biedt. Gezien het gehanteerde schaalniveau en in overeenstemming met Noordwest 8 is hierbij in sterke mate de verhouding tussen (en de ontwikkelingsrichtingen van) de centrumgemeenten en omgeving van belang. Bij dit laatste valt te denken aan de HAL-HES ontwikkeling De bijdragen van de OFK en het rapport van Kop naar Koppeling bieden mogelijkheden voor de gewenste ontwikkeling.

Regionaal Economisch Beleid

De provincie Noord-Holland heeft in 2002 een evaluatie laten uitvoeren door de STEC groep van haar regionaal economisch beleid. In hoofdlijnen wordt het beleid door middel van Regionaal Economisch Stimuleringsprogramma's zoals Kop & Munt zeer positief ervaren. De provincie is op deze wijze nauw betrokken bij de uitvoering van economisch beleid in de regio. Belangrijke succesfactoren zijn dat in een Regionaal Economisch Stimuleringsprogramma een afgewogen economische visie in de regio tot stand op het totale economisch beleid komt. Duidelijke doelstellingen en meetbare resultaten worden geformuleerd. Partijen, gemeenten en bedrijfsleven in de regio bundelen en organiseren zich. Goed voor de regio is dat de inzet van de provincie groter en meer zichtbaar wordt, zowel financieel als beleidsmatig. In de praktijk blijken de maatregelen die ruimte voor bedrijventerreinen vragen en het verbeteren van infrastructurele knelpunten de minste voortgang te vinden. Hierbij is een sterkere rol vanuit het provinciaal (economisch) ruimtelijk beleid gewenst.

Als aanbeveling voor de RES Kop & Munt geeft STEC aan dat er vanuit een meer regionaal economische visie meer keuzes moeten worden gemaakt. Vanuit een lange termijn economische visie is het raadzaam is om in te zetten op (enkele) grote projecten in plaats van (veel) kleinere projecten. Naast de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, wordt ook aandacht gevraagd voor herstructurering van bestaande terreinen. Voorkomen moet worden dat er een sfeer ontstaat van een probleemregio. Kop & Munt moet meer ingaan op sterke punten en kansrijke ontwikkelingen.

Op basis van deze evaluatie heeft de provincie Noord-Holland ervoor gekozen om haar economisch beleid te focussen op de Regionaal Economisch Stimuleringsprogramma's. De

economische stimuleringsstaken van de provincie zullen meer dan voorheen via de RES uitgevoerd gaan worden het volgende. Het gaat om de volgende beleidsvelden:

- duurzaam ondernemen
- arbeidsmarkt
- technologie/innovatie/ICT
- promotie en acquisitie
- toerisme
- en in mindere mate landbouw

Aan de provincie is voorgesteld dat het beroep dat gedaan wordt op deze provinciale economische stimuleringsgelden, via de RES gaat verlopen, waarbij de stuurgroep Kop & Munt c.q. het programma-management een adviserende rol heeft. De provincie beoordeelt of het project binnen haar beleid past, let daarbij op een evenwichtige verdeling over de (actieve) Regionaal Economisch Stimuleringsprogramma's en kent de subsidie toe.

VOORUITBLIK UITVOERINGSPROGRAMMA 2003 – 2004

Algemeen

Ook al is het voorspellen van de economische ontwikkeling een hachelijke zaak, op dit moment zijn de economische vooruitzichten voor de jaren 2003-2004 weinig florissant. De genoemde index van het ondernemersvertrouwen is daarvan een duidelijk signaal: minder ondernemersvertrouwen leidt tot minder investeringen, export en werkgelegenheid. Het behalen van de doelstellingen van het programma Kop & Munt zal de komende tijd dus aanzienlijk moeilijker worden dan de afgelopen jaren. Dit leidt tot de noodzaak om de activiteiten van het programma Kop & Munt te intensiveren. De strategie die we daarbij willen volgen is dat de Kop van Noord-Holland een regio is die zijn perifere ligging wil inwisselen voor een scharnierfunctie naar de omliggende gebieden. Dat willen we realiseren via twee hoofdlijnen:

Hoofdlijn 1: Gebiedsgericht scharnieren van de maatregelen

De zes maatregelen blijven onverminderd als leidraad voor ons handelen van kracht. Echter, diverse maatregelen kunnen sterker worden toegespitst op de deelgebieden, zoals onderscheiden in het rapport Van Kop naar Koppeling. Immers, de Kop van Noord-Holland kan een koppeling leggen tussen West- en Noord-Nederland door de A7-zone uit te nutten. De Westflank zorgt voor de koppeling tussen de Hollandse en de Waddenkust. Den Helder legt de koppeling door als springplank te fungeren naar het Continentale Plat.

A7 corridor als vitale as van bedrijvigheid (maatregelen 2 en 5).

De A7 corridor speelt een belangrijke rol in de vervolgacties om de economische positie van de Kop van Noord-Holland verder te versterken. Deze liggen vooral op het vlak van maatregel 2 Kwaliteit van de bedrijfsomgeving en maatregel 5 Innovatie en ondernemerschap. Vanuit de maatregelen diversificatie agrarische sector, en duurzame energie en milieu ondersteunt het Europese initiatief voor Plattelandsontwikkeling Leader + de projecten:

- Versnelde uitvoering van het Bedrijvenpark Robbenplaat als duurzaam bedrijventerrein met parkmanagement
- Ontwikkeling van een agribusiness centrum gunstig gelegen tussen de teeltgebieden in West-Friesland, de Wieringermeer en het Noordelijke Zandgebied
- Bevorderen van een projectlocatie voor de bollenteelt in de Wieringermeer
- Kennisintensieve teelten stimuleren
- Kenniscentrum voor (offshore) windenergie, combinatie met jachtbouw en composietensector

Westflank en achterland: kwaliteitsimpuls toerisme (maatregel 3)

De Westflank maakt onderdeel uit van de Noordzeekuststrook, die een kwaliteitsimpuls behoeft. Toerisme is een groeiende marktsector. Het gebied heeft uitstekende selling points, naast de kuststreek, de bollenvelden en het eiland Texel. Het 'oude' land binnen de Westfriese Omringdijk, met Schagen als centrum, het voormalige eiland Wieringen, de Noord- en de Waddenzee, de binnenwateren, het voormalige Zuiderzee dorpje Kolhorn en de polders in alle vormen en maten. Gezamenlijke toeristische promotie van de Kop bijvoorbeeld als Waddengebied, samen met de Waddenregio's van Denemarken en Duitsland als deel van zijn van de "greatest sand barrier reef of the world" zal meer kansen bieden.

De ruimte en de natuur zijn een belangrijke bron voor toerisme en daarmee de belangrijkste economische drager. Diversificatie in het toeristisch aanbod zal diverse doelgroepen naar de Kop trekken, waarbij de kip met de gouden eieren in leven moet blijven. Momenteel wordt vooral het lagere en middensegment van de markt aangeboord. Plannen voor een integrale kwaliteitsslag van kwantiteit naar kwaliteit worden ontwikkeld. Duinzoom is hierin de belangrijkste schakel.

- Centrumontwikkeling Groote Keeten
- Boskerpolder
- Uitbreiding Ooghduyne te Julianadorp
- Nagaan mogelijkheden buitengaats jachthaven bij de Hondsbosse- en Pettemer Zeewering
- Verkenning mogelijkheden kwaliteitsverbetering huidige accommodaties en aanbod voorzieningen en attracties
- Professionele regionale toeristische promotie en gezamenlijke arrangementen en routes

De Westflank bevindt zich een kwetsbaar evenwicht tussen toeristische ontwikkeling enerzijds en bollenteelt anderzijds. Voor beide sectoren geldt dat een oplossing moet worden gezocht in kwalitatieve verbeteringen. De bollensector is een van de selling points voor de toeristische sector. Integratie van beide economische dragers kan worden bevorderd door initiatieven als Hollands Bloementuin. Bloeiende bollenvelden als onderdeel van het toeristisch product.

Het verder benutten van de bollenteelt als grootste aaneengesloten productiegebied in Nederland kan alleen door de bijbehorende schakels uit het bollencomplex aan te trekken.

- Realisatie Servicecentrum Hollands Bloementuin met multifunctioneel bezoekerscentrum
- Ketenontwikkeling in de Bloembollensector, naast diversificatie en verduurzaming

In het achterland, waaronder Schagen en Omgeving, dienen ontwikkelingen gedoseerd plaats te vinden. Aan de orde zijn hier een toegesneden werkgelegenheid met name in de zakelijke dienstverlening, alternatieve functies van leegkomende agrarische bebouwing en functie differentiatie van het platteland. Schagen en Omgeving vervullen een schakelfunctie tussen Alkmaar en Den Helder. Een verbetering van ICT-infrastructuur, uitrol van Kop @ Mail. Leader + kan bij alle van deze projecten in de zes plattelandsgemeenten in de Kop een substantiële bijdrage aan leveren.

Ook hier bestaat de noodzaak tot het opwaarderen van recreatieve voorzieningen:

- Herstructurering Haven Lagendijk te Schagen als recreatiehaven
- Uitbreiding Water als Economische Drager - Noord-Holland Maritiem/ Blauwe Netwerk – vooruitlopend op de komst van het Wieringerrandmeer
- Leefbaar Kolhorn/ De Rijd als watersportknooppunten voor recreatieve toervaart.
- Folkloristisch museum als elk-weer voorziening
- Kuuroord Dirkshorn, en de Nuwendoorn aan de Westfriese Omringdijk

Den Helder: gateway naar Noordzee/Continentaal Plat (Maatregelen 1, 2, 3, 5 en 6).

Kop & Munt zal zich met name inzetten op de Maatregelen 2 en 5. Nodig is een concentratie op de ontwikkeling van de maritieme functies in de breedste zin van het woord als specialisatie en autonome bron van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Ook de toeristische spin off is hierbij van belang. Dit in samenwerking met kennisinstellingen, bedrijfsleven van Den Helder en Texel en de Koninklijke Marine,

- Maritime Business & Innovation Centre / Texel Academie
- Den Helder Airport als regionale luchthaven?
- Uitbreiding havengebonden bedrijventerreinen en bedrijvigheid
- Gerichte acquisitie maritieme bedrijvigheid waaronder t.b.v. offshore windenergie
- Uitbreiding keten visserij, differentiatie visserij in samenwerking met kennisinstellingen als TNO/RIVO/ NIOZ /Alterra/ Ecomare
- Aantrekken hoger onderwijs in samenwerking met Koninklijke Marine

Daarnaast zijn maatregel 1 Compensatie Rijk en Maatregel 6 Ondernemende Stedelijke Vernieuwing van eminent belang voor Den Helder.

Hoofdlijn 2: Scharnieren tussen lokaal, provinciaal, nationaal en Europese acties

In de afgelopen jaren heeft het programma Kop & Munt bewezen een belangrijke scharnierfunctie te vervullen tussen lokaal, provinciaal, nationaal en Europese acties, zoals blijkt uit de evaluatie van het regionaal economisch beleid door de STEC-groep in opdracht van de provincie. Met succes is of wordt gebruik gemaakt van Europese programma's, zoals Plattelands Ontwikkelingsprogramma (POP) Leader+, Equal en het vijfde Kaderprogramma. Het voorbereiden en uitvoeren van complexe Europese projecten is een vak apart. Kop & Munt gaat onverdroten door met het anticiperen op Europese subsidie-mogelijkheden.

Ook de samenwerking met de nationale overheid is van groot belang. Kop & Munt is een geschikte gesprekspartner voor het invullen van het gebiedsgerichte beleid van Ministeries van EZ, Defensie en Verkeer & Waterstaat. Niet voor niets zijn zij vertegenwoordigd in de Stuurgroep. Maar er is nog meer te bereiken in de samenwerking met het Rijk. Zo willen we graag deelnemen aan het EZ-initiatief van de Hollandse Kust en de gebiedsgerichte programmering inzake toerisme. En ook nauwere samenwerking met andere Ministeries, zoals VROM, is gewenst.

De provincie Noord-Holland is vanaf het begin de sleutelpartner voor Kop & Munt. De betrokkenheid van de provincie is een belangrijke succesfactor gebleken. Graag willen we de betrokkenheid van de provincie continueren, en zo mogelijk intensiveren bijvoorbeeld door nauwere samenwerking in de uitvoering van het provinciaal economisch stimuleringsbeleid. Daarnaast is het een goede zaak om de samenwerking met het Noorden te versterken, vooral die met de provincie Friesland en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland.

En last but not least, de gemeenten van de Kop. Zij vormen de basis voor het programma Kop & Munt, de voedingsbodem en het dagelijks werkterrein. Het programma staat voor de belangrijke taak om ook de komende jaren toegevoegde waarde te leveren voor alle betrokken gemeenten, zodat zij van het programma kunnen blijven profiteren.

Met dit jaarprogramma 2003-2004 zijn vanuit een langere termijn regionaal economische visie gebaseerd op van Kop naar Koppeling keuzes gemaakt, waarmee juist wordt ingegaan op de sterke punten en kansrijke ontwikkelingen in de Kop van Noord-Holland. Voor het succes van het programma zal ingezet worden op (enkele) grote projecten. Maar de kleinere projecten worden vanwege de impact in de lokale situatie en daarmee van belang voor een breed draagvlak van het programma niet vergeten.

De komende jaren vergt de economie van de Kop ieders inspanning en aandacht. Alleen door een gezamenlijke aanpak, inclusief die van het bedrijfsleven, kunnen resultaten worden geboekt. Kop & Munt zal er ook in 2003 en 2004 alles aan doen om uit deze scharnierfunctie munt te slaan.

KOP & MUNT NA 2004 EN VERDER

Het regionaal economisch stimuleringsprogramma Kop & Munt richt zich op de versterking van de economische structuur van de Kop van Noord-Holland met speciale aandacht voor Den Helder. Het programma is gestart in het jaar 2000 loopt door tot en met het jaar 2006.

Kop & Munt is eerst en vooral een samenwerkingsverband. Binnen Kop & Munt wordt op gecoördineerde wijze praktisch vorm gegeven aan het beleid van de gemeenten in de Kop van Noord-Holland, de provincie Noord-Holland, de Kamer van Koophandel Noordwest en de ministeries van Economische Zaken, Defensie en Verkeer & Waterstaat. Waar nodig en mogelijk wordt aansluiting gezocht bij nationaal en Europees beleid.

Kop & Munt is halverwege de programmaperiode. Voorjaar 2003 zullen de nieuwe leden van Provinciale Staten besluiten tot voortzetting van de ingezette lijnen en continuering van de inzet van provinciale middelen voor de collegeperiode 2003-2007. Voor de gemeenten is dit geen vraag. De samenwerking is vruchtbaar en noodzakelijk. De Kop blijft een gebied waar de economie blijvend en continue specifieke aandacht vraagt.

Uit onderzoek blijkt dat succesvolle regio's zich kenmerken zich door een goede regionale samenwerking en netwerken. De opgebouwde samenwerking en het opgebouwde vertrouwen vormen de beste garantie voor een evenwichtige ontwikkeling van de Kop van Noord-Holland.